

АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ КОРПОРАЦІЙ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ

студент **Товкус О. І.**

На початку XXI сторіччя основні показники діяльності ТНК (прямі закордонні інвестиції, активи, валовий продукт, експорт і продажі закордонних філій) збільшуються більш швидкими темпами, ніж експорт і ВВП країни. При цьому зростання могутності ТНК досягається за рахунок прямих закордонних інвестицій: 1 USD вкладених прямих закордонних інвестицій (ПЗІ) призводить до збільшення активів ТНК на 3,81USD, продажів – на 2,66 USD.

В останні роки відбулася істотна зміна інвестиційної стратегії ТНК: основні потоки ПЗІ (більше 80%) тепер спрямовуються на фінансування операцій по злиттю і поглинанню. ТНК воліють не створювати нові виробничі потужності за кордоном, а купують уже діючі підприємства, які уже випускають продукцію і мають свою частку на національному ринку. Ця стратегія дозволяє ТНК у найкоротший термін і при відносно невеликих витратах вийти на ринок приймаючої країни.

Нова стратегія ТНК нівелює основні позитивні наслідки залучення прямих закордонних інвестицій для приймаючої країни, тому що купівля ТНК місцевої компанії може і не супроводжуватися передачею новітніх технологій, значним збільшенням робочих місць і зростанням експортних поставок. Можливий навіть зворотний ефект, пов'язаний з ростом імпорту через те, що в більшості випадків ТНК віддають перевагу купівлі за трансфертними цінами комплектуючих і сировини у своїх виробничих структурах за кордоном.

Глобалізація міжнародної інвестиційної, торговельної та виробничої діяльності сприяла зміцненню ринкової влади ТНК, дозволила їм отримати монопольний контроль над ринком.

З іншого боку, можливості національного уряду щодо регулювання діяльності філіалів ТНК, є обмеженими. Це обумовлено двома чинниками: наявністю у ТНК (завдяки значним фінансовим ресурсам та можливості створення новітніх технологій) конкурентних переваг стосовно місцевих компаній та значним тиском на уряд з боку могутніх міжнародних економічних організацій – МВФ і СОТ. Відмова від співробітництва з переліченими установами призводить до економічної ізоляції країни.

Отже, у цій ситуації вихід може бути знайдений лише у тому випадку, якщо буде введено наддержавне регулювання діяльності ТНК, яке б враховувало й інтереси країни.

*Науковий керівник: ст. викладач **Вернидуб Н. О.***